

Växjö tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 81
351 03 Växjö

Datum	2025-08-14
SMHI Dnr	2025/1666/5.4.1
Er referens	M 6299-24

mmd.vaxjo@dom.se

Yttrande över Föreläggande - Ansökan om tillstånd till uttag av vatten från Bettorpskanalen, tillstånd för befintlig lagringsdamm och uttagspump m.m. Mörbylånga kommun

SMHI har tagit del av rubricerad kungörelse. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområde hydrologi (enbart ytvatten).

Rörande frågan om uppgifterna från Vattenwebb använts på ett adekvat sätt
SMHI har ombetts kommentera de hydrologiska beräkningar som biläggs.

Allmänt om hydrologiska uppskattningar

Uppgifter om hydrologiska variabler fås huvudsakligen genom beräkningar/modellering eller observationer/mätningar. Båda metoderna har sina respektive svagheter och styrkor. Mätningar, förutsatt att de gjorts på korrekt sätt och över lång tid, bedöms ofta vara den säkraste informationskällan. I fallet rörande Bettorpskanalen finns inga långa verifierade mätningar att tillgå, den enda tillgängliga datan är modellerad vattenföring, några mätningar, samt sökandens lokala kännedom om det hydrologiska systemet.

Observationer (mätningar)

Sökanden har installerat en hydrologisk mätstation (pegel) för att mäta vattenstånd och beräkna vattenflöde. Nu finns tillgång till uppmätta flöden men det tar flera år innan det går att beräkna statistik för Bettorpskanalen på dessa data. SMHI har inte någon möjlighet att bedöma tillförlitligheten i de uppmätta flödena.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

SMHI anser att mätstationen är viktig för att kunna styra när vattenuttag kan göras. Mätstationen bör ingå i framtida kontrollprogram för att säkerställa flödet beräknas korrekt i Bettorpskanalen. Mätutrustningen ska kontrolleras så att den står stabilt och den framtagna avbördningskurvan ska kontrolleras med vattenflödesmätningar så att denna är tillförlitlig.

Beräkningar baserade på Vattenwebb

SMHI vill poängtera att den modellerade datan i/från Vattenwebb är gjorda på en generell nivå för hela landet och inte bör användas för specifik dimensionering. Underlaget ska betraktas som vägledande för samhällets allmänna behov, framtaget med den bakgrundsinformation och metod som varit tillgänglig vid beräkningstillfället. Beräknade vattenflöden och statistik i Vattenwebb beräknas för en så stor mängd punkter att manuell granskning av varje enskild punkt är omöjlig. I de fall det finns vattenflödesmätningar i vattendraget används de för att korrigera flödesserien. I resultatfilen benämns detta ”stationskorrigerad vattenföring”, vilket oftast ger ett resultat med mindre osäkerhet än för områden där inga mätningar finns att tillgå. I Bettorpskanalen är vattenflödet modellerat av S-Hype då SMHI inte har tillgång till några mätningar för stationskorrigering.

SMHI anser att data kan användas för grova uppskattningar av flöden då det finns stora osäkerheter på data och framförallt de hydrologiska extremerna (låga och höga flöden) kan förväntas ha hög osäkerhet.

Det redovisade värdet för modellosäkerhet är bedömd genomsnittlig osäkerhet och kan därför vara annorlunda för de låga flöden som är i fokus här. Därtill är det modellerade avrinningsområdet i SMHIs modell större än det aktuella delavrinningsområdet för Bettorpskanalen, vilket innebär att information hämtat från Vattenwebben behövs areakorrigeras, vilket leder till ytterligare osäkerheter.

De beräkningar som Länsstyrelsen genomfört tycks i sak vara korrekt gjorda, men den underliggande datan (nedladdad från SMHIs Vattenwebb) är behäftad med så stora osäkerheter att den är olämplig att använda för så precisa syften som i detta fall.

Villkor

Villkor 2, SMHI förstår länsstyrelsens synpunkt. Att mäta vattenföring kräver speciella förhållanden i vattendragen för att tydligt kunna fastställa ett samband mellan vattenstånd och flöde. Att sätta krav på flödesmätning nedströms vattenuttaget kan leda till mätningar med längre noggrannhet om inte rätt förutsättning finns. I det fall att en pålitlig mätstation finns anser SMHI att det är en fullgod lösning under förutsättning att uttagen är kända.

Villkor 3, SMHI håller med om att ett kontrollprogram ska tas fram.

Myndighetens slutliga kommentar

SMHI bedömer att ansökt uttag medför liten påverkan på hydrologin i området under uttagstiden okt-mars. Nedströmssträckan som påverkas är relativt kort och under den

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

tidsperiod som uttag avses göras bedöms de hydrologiska konsekvenserna av uttaget vara små då det vatten som avses lagras i dammarna annars väldigt snart rinner ut i Östersjön. För att värna värden kopplat till t.ex. vattenhushållning och naturmiljö är det dock centralt att sunda villkor fastställs och följs upp regelbundet.

Hydrologiska variationer mellan år är som bekant stora och det skulle kunna bli så att Länsstyrelsens farhågor stämmer - att mängden vatten tillgänglig för uppfyllnad av dammen inte varje säsong är tillräcklig. Detta förefaller vara en risk som är känd för sökanden, vilken också anger att nyttan av dammen kan vara stor även om den efter vintern inte är helt fylld.

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Maud Goltsis Nilsson och Anna Åkesson.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsberedskap